

Αμαλία Μουτούση: «Η θυσία εδώ δε χωρίζει πρόσωπα»

Δημοσιεύτηκε: Κυριακή, 5 Ιουλίου 2015 | ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΣΤΗ ΓΙΩΤΑ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ

Μια παράσταση... έξοδος. Με αντήρωες που μοιάζουν να διαφεύγουν της τραγικής μοίρας τους. Με την ελπίδα για το νέο και την αλήθεια. Που θέλουν όμως μαλακωμένες ψυχές για να 'ρθουν να ριζώσουν. Και κυρίως μια θυσία που δε διχάζει, αλλά ενώνει, όταν επιστρέφεται ως αντίδωρο. Και αν όλα τα παραπάνω μοιάζουν να παραπέμπουν στο σήμερα, αφετηρία τους είναι ο επίκαιρος Ευριπίδης, όπως μας εξηγεί η Αμαλία Μουτούση, με αφορμή την ερμηνεία της ως Ιφιγένεια στην παράσταση «Η Ιφιγένεια στην χώρα των Ταύρων», που ανεβάζει το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, σε σκηνοθεσία Θωμά Μοσχόπουλου, στις 10 Ιουλίου, στο Θέατρο Δάσους, (ακολουθούν στις 17-18 Ιουλίου, το Αρχαίο Θέατρο Φιλίππων και 7 και 8 Αυγούστου το Αρχαίο Θέατρο Επιδαύρου).

Μετρημένη, ακριβής και με μια ήρεμη εντιμότητα -δεν είναι τυχαίο ότι μετρά εξάλλου 35 χρόνια στο χώρο- επιστρέφει στο Θέατρο Δάσους (έπειτα από μια καθλωτική «Αντιγόνη» σε σκηνοθετικές οδηγίες Λευτέρη Βογιατζή) έτοιμη να μεταφέρει στο κοινό διαχρονικά μηνύματα ζωής

«Η Ιφιγένεια στη χώρα των Ταύρων» δεν είναι η τραγωδία με την κλασική έννοια του όρου.

Πράγματι, και οι μελετητές συναντούν δυσκολίες να την κατατάξουν. Είναι ένα έργο με σημείο αναφοράς το τραγικό περιεχόμενο και δύο τραγικά πρόσωπα, τον Ορέστη και την Ιφιγένεια. Με τη διαφορά ότι τα πρόσωπα τα βλέπουμε στη φάση της ζωής τους κατά την οποία ξεφεύγουν από την προγονική κατάρα. Μου φαίνεται ότι είναι ένα έργο φυγής με την έννοια της εξόδου από τον κύκλο του αίματος, που αναπαράγεται.

Ως εκ τούτου και ένα έργο πιο ελπιδοφόρο από τα συνήθη κείμενα των τραγικών ποιητών;

Ο Ευριπίδης «πειράζει» πολύ, έως παρά πολύ το μύθο. Παίρνει το μύθο που μέχρι εκείνη την ώρα έχει χρησιμοποιηθεί και τον αλλάζει προκειμένου να μπορέσει να φέρει τα πρόσωπα πιο κοντά στην καθημερινότητα και στην πραγματικότητα. Τα γειώνει, τα κάνει πιο πραγματικά και ο λόγος που τα «πειράζει» είναι για να εστιάσει σε πιο πραγματικά πρόσωπα... Και τελικά, μέσα από έναν ήρωα που γίνεται αντήρωας να μιλήσει για τα ίδια πράγματα και να είναι εξίσου τραγικός και να γράψει μια ατόφια τραγωδία.

Πώς θα περιγράφατε την ηρωίδα σας;

Η Ιφιγένεια είναι αυτή που -όπως φανερώνει ετυμολογικά το όνομά της- είναι η εκ γενετής ισχυρή. Εδώ τη βλέπουμε σ' όλη τη διάρκεια του έργου να είναι ταυτισμένη με την ιστορία της, να μην μπορεί να ξεχωρίσει το πρόσωπο από τα βιώματά της. Είναι τα βιώματά της. Ορίζεται από αυτά. Καθώς, όμως, όλοι θεωρούν ότι δεν υπάρχει, αν δεν υπάρχουν για τους άλλους, είναι σαν να μην υπάρχουν. Πρέπει διαρκώς να λέει την ιστορία της. Ζει και ξαναζεί την ιστορία της προκειμένου να έχει μια ταυτότητα. Και επειδή κανείς δεν ξέρει ότι είναι ζωντανή, κανείς δεν της αναγνωρίζει μια ταυτότητα, άρα είναι σαν να μην υπάρχει.

Είναι ένα έργο για Έλληνες εναντίον βαρβάρων;

Φαινομενικά είναι οι Έλληνες απέναντι στους βάρβαρους -αυτό είναι σε πρώτο επίπεδο. Στην ουσία, είναι οι άνθρωποι απέναντι σε ανθρώπους, απλώς είναι πιο κρυμμένο. Και αυτό το κάνει τόσο σύγχρονο. Αυτήν τη στιγμή αυτό που ζούμε εμείς τώρα -ανεξάρτητα από το τι θα ξημερώσει- ο διχασμός, το μίσος και ο Εμφύλιος αυτά είναι που θα έπρεπε πάνω απ' όλα να αποφύγουμε. Επειτα, εδώ βρίσκουμε το προσφιλές ευριπίδειο μοτίβο της θυσίας στην πιο τέλεια σύλληψή του. Ο ποιητής το χειρίζεται με μαστοριά και ελευθερία κι έχω την αίσθηση ότι αυτό είναι το «μήνυμα»: ότι, δηλαδή, η θυσία εδώ δε χωρίζει πρόσωπα, αλλά τα ενώνει προς όλες τις κατευθύνσεις. Όλα τα παραπάνω αναπόφευκτα ενέχουν πολιτική στάση.

Τι αλλάζει για έναν ηθοποιό, όταν ερμηνεύει αρχαίο δράμα συγκριτικά μ' ένα πιο σύγχρονο ρεπερτόριο;

Σ' εμένα ένα είναι πάντα κοινός τόπος η ποίηση, το θέατρο του λόγου, ο ποιητικός λόγος. Αν αυτό το συναντάμε και στο σύγχρονο, νεότερο ρεπερτόριο, υπάρχει κάτι κοινό. Και πέρα από τις όποιες διαφορές στις τεχνικές, για μένα το σημαντικό είναι να βρει ο ηθοποιός τον καλύτερο τρόπο να αφηγηθεί την ιστορία. Και αυτό είναι κοινός τόπος στη δουλειά του Θωμά Μοσχόπουλου. Όλοι μας δίνουμε βάρος στην αφήγηση, στα πρόσωπα που προκύπτουν μέσα από την αφήγηση και όχι στην αφήγηση που προκύπτει μέσα από τα πρόσωπα. Δηλαδή, στην εξέλιξη της δράσης. Ο Ευριπίδης τα λέει με μαθηματική ακρίβεια και, αν υιοθετούμε κι εμείς στον τρόπο που αφηγούμαστε την ιστορία το τραγούδι, θα είναι πραγματικά απογειωμένο. Γιατί αυτό θα σημαίνει ότι τραγούδησες το τραγούδι περνώντας από τις νότες και το συγκεκριμένο τόνο. Το σπουδαίο στον Ευριπίδη είναι ότι αυτό είναι το όχημά του για να πει αυτό που θέλει, δε θέλει να χαϊδέψει τους θεατές και να τους πει κάτι που θα τους αρέσει. Τους μαλακώνει μεν με κάτι που επιθυμούν να δουν και να ακούσουν -ότι, δηλαδή, η Ιφιγένεια δε θυσιάζεται- γιατί μόνο σε μαλακωμένες ψυχές μπορείς να πεις την αλήθεια και να την ακούσουν.

Βλέπετε συμβολισμούς με το σήμερα;

Όπως είπα, όταν οι ψυχές είναι έντρομες, καχύποπτες, σε άμυνα, θυμωμένες και εξαγριωμένες, εκεί πρέπει να επικεντρωθούμε. Τουλάχιστον όλοι εμείς που μπορούμε να το κάνουμε και όχι οι άνθρωποι που περιμένουν τα 60 ευρώ τη μέρα ή οι υπόλοιποι που δεν έχουν ούτε αυτά. Όπως η Ιφιγένεια θα μπορούσε να έχει σφαχτεί, αλλά ήταν ανάμεσα στους μοναδικούς που σώθηκε, το θείο δώρο της σωτηρίας της γίνεται αληθινό, όταν και εκείνη σώζει. Και μάλλον τότε σώζεται στ' αλήθεια.